

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КІЦМАНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ
ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

(ПОВНЕ НАЙМЕНУВАННЯ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ)

ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступниця директора
з навчальної роботи
Світлана СЛОБОДЯН
30.03.2024р.
34639115

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

(НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 07 Управління та адміністрування

(ШИФР І НАЗВА НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 073 МЕНЕДЖМЕНТ

(ШИФР І НАЗВА СПЕЦІАЛЬНОСТІ)

ВІДДІЛЕННЯ №2

(НАЗВА ВІДДІЛЕННЯ)

Кіцмань, 2024

Робоча програма Економіка підприємства

(назва навчальної дисципліни)

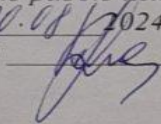
для здобувачів фахової передвищої освіти

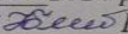
за галуззю знань 07 Управління та адміністрування

спеціальністю 073 Менеджмент

2024-2025 н. р.

Розробник: Андрій БІЛЯР, викладач економічних дисциплін, кандидат
економічних наук, спеціаліст вищої кваліфікаційної
категорії

Схвалено методичною радою коледжу
Протокол № 1 від 30.08.2024 року
Завідувач методичного кабінету Микола КОРОЛЬ

Робоча програма затверджена на
засіданні циклової комісії
економічних та юридичних дисциплін
Протокол № 1 від 29.08.2024 року
Голова циклової комісії Юлія БІЛЯР

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КІЦМАНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ
ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

(повне найменування вищого навчального закладу)

ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

ЗАТВЕРДЖУЮ

*Заступниця директора
з навчальної роботи*

Світлана СЛОБОДЯН

«___» _____ 2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність 073 Менеджмент

(шифр і назва спеціальності)

Відділення №2

(назва відділення)

Кіцмань, 2024

Робоча програма **Економіка підприємства**

(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів фахової передвищої освіти

за галуззю знань 07 Управління та адміністрування

спеціальністю 073 Менеджмент

2024-2025 н. р.

Розробник: Андрій БІЛЯР, викладач економічних дисциплін, кандидат
економічних наук, спеціаліст вищої кваліфікаційної
категорії

Схвалено методичною радою коледжу
Протокол № 1 від _____ 2024 року
Завідувач методичного кабінету _____ Микола КОРОЛЬ

Робоча програма затверджена на
засіданні циклової комісії
економічних та юридичних дисциплін
Протокол № 1 від _____ 2024 року
Голова циклової комісії _____ Юлія БІЛЯР

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів <u>6</u>	Галузь знань 07 УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
Розділів –	Спеціальність (професійне спрямування): 073 Менеджмент	Рік підготовки:	
Змістових розділів –		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 180		4-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4;3 самостійної роботи здобувачів освіти – 2;2	Освітньо-професійний ступінь: <u>фаховий молодший бакалавр</u>	Лекції	
		36год.	34 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	26 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		28 год.	28год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: <i>залік</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни “Економіка підприємства” є надання теоретичних знань і практичних навичок з економіки, організації та результативності господарювання підприємств і вжиття заходів щодо підвищення ефективності аграрного виробництва.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Економіка підприємства” є

- формування теоретичних знань з економічної діяльності підприємства, економічного мислення здобувачів освіти, умінь ефективно використовувати ресурсний і виробничо-господарський потенціал, самостійне вирішення питань управління на підприємстві під час здійснення виробничих процесів;
- використання міждисциплінарних знань під час вирішення економічних проблем.

Вивчення дисципліни надасть здобувачу освіти можливість засвоїти теоретичні, методологічні та соціально-економічні питання у суспільстві, забезпечити ефективне використання виробничих ресурсів, визначити роль економіки, пояснити значення основних категорій, використати можливість застосування економічних знань у професії.

Як результат вивчення дисципліни здобувачі освіти повинні

знати:

- шляхи і способи вдосконалення економічних методів господарювання в умовах ринкових відносин, раціонального використання землі, виробничих, трудових і фінансових ресурсів;
- способи вдосконалення інтенсифікації виробництва, спеціалізації, кооперації та інтеграції підприємств АПК; розвитку товарно-грошових відносин;

уміти:

- визначити показники економічної ефективності та використання землі, трудових ресурсів, виробничих фондів, спеціалізації та інтенсифікації; величину доходу, прибутку, рівень рентабельності виробництва;
- розрахувати рівень продуктивності праці, ефективність впровадження інтенсивних технологій виробництва, середні ціни реалізації продукції та її залежність від якості, собівартість продукції аграрного підприємства;
- виявляти резерви та шляхи підвищення ефективності виробництва;
- використовувати економічні методи в управлінні біоресурсами;
- приймати практичні рішення щодо оптимального застосування набутих знань під час виконання своїх професійних обов’язків.

2. Програма навчальної дисципліни

1)Тема № 1. Вступ. Підприємство як об'єкт господарювання.

1. Особливості с.-г. виробництва.
2. Поняття, мета, завдання “Економіки підприємства”.
3. Поняття підприємства, його виробнича і загальна структура.
4. Суть і шляхи санації (фінансово-економічного оздоровлення) і державної підтримки конкурентоспроможних підприємств.
5. Основні виробничі та економічні показники діяльності аграрних підприємств.

Правові основи функціонування підприємств в Україні. Класифікація підприємств. Форми об'єднання підприємств.

Організація і розвиток власної справи, проблеми малого бізнесу в Україні та шляхи їх подолання.

2)Семінарське заняття

3)Тема №2. Земельні ресурси та їх використання.

1. Земельні ресурси. Особливості землі.
2. Земельний фонд України, його склад і структура.
3. Державний земельний кадастр і економічне оцінювання землі.
4. Земельний кодекс. Право власності на землю та право землекористування.
- 5.Земельний податок (єдиний податок платників ІУ групи), рента, рентні платежі. Закон про оренду землі, орендна плата.
6. Показники ефективності використання земельних угідь.

Земельна реформа та її етапи. Визначення земельного паю. Земельний сертифікат і державний акт, що засвідчує право на земельну частку. Земельний ринок. Застава земельних ділянок. Договір оренди землі.

4)Практичне заняття

Визначення показників ефективності використання землі конкретних господарств. Визначення розміру земельного паю і орендної плати за землю.

5)Тема № 3. Трудові ресурси у сільському господарстві

1. Трудові ресурси, їх склад, структура, особливості використання в с.-г.
2. Показники працевзабезпечення і використання трудових ресурсів.

Шляхи поліпшення використання трудових ресурсів у ринкових умовах.

Ринок праці. Попит і пропозиція робочої роботи. Планування чисельності персоналу.

Управління персоналом підприємства. Підготовка підвищення кваліфікації кадрів, їх закріплення на селі. Суть і особливості оплати праці на підприємствах різних форм власності та господарювання в АПК.

6)Тема № 4. Трудові ресурси, продуктивність праці.

1. Персонал підприємства, його склад і структура.
2. Продуктивність праці, показники, методика визначення продуктивності праці.

7)Тема № 5. Оплата праці, її форми і системи.

- 1.Поняття оплати праці.
- 2.Форми і системи оплати праці.

8) Практичне заняття**Розрахунок забезпеченості та використання трудових ресурсів.****9) Практичне заняття****Розрахунок продуктивності праці.****Визначення фонду оплати праці за категоріями працівників.****10) Тема № 6. Матеріально-технічна база аграрних підприємств.**

1. Особливості, стан і основні напрями розвитку МТБ підприємств.
2. Поняття розміру і структури енергоносіїв.
3. Енергооснащеність, енергоозброєність, енергомісткість, електрооснащеність, електроозброєність.

Особливості оцінювання ефективності використання машинно-тракторного парку у фермерських господарствах.

Види транспорту і значення та оцінювання раціонального співвідношення між окремими видами транспорту з урахуванням доцільності перевезення різних видів вантажів і віддалі перевезення.

Виробничі будівлі та споруди аграрних підприємств, характеристика, показники і методика визначення ефективності їх використання.

11) Тема № 7. Машинно-тракторний парк

1. Машинно-тракторний парк та ефективність його використання.
2. Показники ефективності використання транспортних засобів.
3. Методика визначення окупності нової техніки.

12) Практичне заняття**Визначення показників використання енергетичних ресурсів****13) Практичне заняття****Визначення показників рівня механізації виробничих процесів підприємства.****14) Тема № 8. Основні засоби (основний капітал) аграрних підприємств.**

1. Поняття, склад і структура основних засобів.
2. Грошова оцінка основних засобів. Балансова і первісна вартість.
3. Фізичне і моральне зношення. Амортизація основних засобів.
4. Показники забезпеченості та економічної ефективності використання основних засобів.

Шляхи поліпшення використання основних засобів, удосконалення їх структури, зниження матеріаломісткості. Ринок засобів виробництва. Перспективні напрямки вдосконалення технічної бази.

15) Тема № 9. Нематеріальні активи підприємства.

1. Поняття і види нематеріальних активів: право на користування землею, право на винахід, товарні знаки, авторські права.
2. Способи, джерела придбання, грошова оцінка, ефективність використання нематеріальних активів.

16) Практичне заняття**Визначення показників забезпеченості основними засобами****17) Практичне заняття**

Визначення показників ефективності використання основних засобів.

18) Практичне заняття

Визначення показників окупності капітальних інвестицій.

19) Тема № 10. Оборотні засоби (оборотний капітал) аграрних підприємств.

1. Суть, склад, структура оборотних засобів.
2. Система показників і методика визначення ефективності використання оборотних засобів.

Значення оптимального співвідношення основних і оборотних засобів (необоротних і оборотних активів). Вплив скорочення строків кругообігу на ефективність використання оборотних активів.

20) Тема № 11. Нормування оборотних засобів.

1. Необхідність нормування оборотних засобів за критерієм мінімальної достатності.
2. Економічні підходи до нормування оборотних засобів.
3. Основні напрями використання оборотних засобів.

21) Практичне заняття

Визначення ефективності використання оборотних засобів підприємства.

22) Тема № 12. Інноваційно-інвестиційна діяльність аграрних підприємств

1. Економічна сутність інвестицій та інвестиційної діяльності. Закон України “Про інвестиційну діяльність”.
2. Основні напрями інвестицій. Суб’єкти інвестиційної діяльності.
3. Класифікація інвестицій. Джерела інвестицій: власні, позичкові, залучені та бюджетні.
4. Призначення довгострокових фінансових і капітальних інвестицій.
5. Капіталовкладення аграрних підприємств, їх напрями та структура.

Оцінювання економічної ефективності інвестицій. Шляхи ефективності інвестицій (вдосконалення проектів, скорочення строків введення в дію).

Залучення іноземних інвестицій для розвитку та посилення ефективності діяльності суб’єктів господарювання. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.1996р., редакція від 11.08.2013р.

23) Тема № 13. Інтенсифікація виробництва та науково-технічний прогрес

1. Суть та особливості інтенсифікації у сільському господарстві та показники рівня та економічної ефективності інтенсифікації.
2. Фактори, що зумовлюють ефективність інтенсифікації та основні напрями інтенсифікації.
3. Поняття «відкриття», «винахід», «раціоналізаторська пропозиція».

Суть та основні напрями науково-технічного прогресу (НТП):

- організаційно-економічний (організаційна, фінансова, технічна реструктуризація);
- хімізація у системі основних напрямків НТП та інноваційної діяльності аграрних підприємств (застосування мінеральних добрив, хімічних препаратів захисту рослин і тварин, полімерних матеріалів, кормових добавок);
- біологічний напрямок (застосування нових сортів, порід, гібридів, регуляторів росту);
- технічний напрямок (з використанням ефективних технологій).

Методика визначення економічної ефективності окремих нововведень.

24) Практичне заняття

Визначення показників рівня та економічної ефективності інтенсифікації

25) **Практичне заняття**

Визначення показників ефективності окремих нововведень, інтенсифікація виробництва окремих видів продукції.

26) **Тема № 14. Розширене відтворення і нагромадження в аграрних підприємствах.**

1. Поняття відтворення. Типи відтворення: звужене, просте, розширене.
2. Форми та особливості розширеного відтворення.

Показники, що характеризують розширене відтворення: факторні, результативні. Рациональний розподіл валової продукції і формування фондів відшкодування, споживання, нагромадження.

Прибуток як реалізована частина чистого доходу. Оптимальний розподіл і структура використання прибутку.

27) **Тема № 15. Валова та товарна продукція.**

1. Валова та товарна продукція, шляхи підвищення товарності.
2. Прибуток як реалізована частина чистого доходу. Оптимальний розподіл і структура використання прибутку.
3. Особливості формування ринків основних видів с.-г. продукції, шляхи їх розширення.

28) **Практичне заняття**

Визначення показників товарності сільськогосподарської продукції. Зробити висновок про рівень товарності та вказати шляхи підвищення.

29) **Тема № 16. Спеціалізація, концентрація та інтеграційні процеси в с.-г. виробництві.**

1. Суть і фактори розміщення та форми спеціалізації аграрного виробництва.
2. Поняття про галузі та їх характеристика. Галузева структура аграрних підприємств.

Регіональні агропромислові формування. Зарубіжний досвід агропромислової інтеграції та можливості його використання в Україні.

Поєднання великих і дрібних господарств в умовах багатуукладної економіки. Розвиток малого бізнесу.

30) **Тема № 17. Зони спеціалізації сільського господарства**

1. Поняття спеціалізації.
2. Основні зони спеціалізації сільського господарства.

31) **Тема № 18. Кооперування та інтеграція в с.-г.**

3. Типи спеціалізованих господарств.
4. Поняття про кооперування та інтеграцію в с.-г.

32) **Практичне заняття**

Визначення виробничого напрямку аграрних підприємств, їх розміру та рівня спеціалізації. Визначення показників економічної ефективності спеціалізації конкретного господарства та його галузей.

II семестр

1/Тема № 1. Витрати виробництва і собівартість продукції.

1. Суть витрат і собівартості продукції, її види.
2. Рівень і структура собівартості основних видів продукції.

Основні фактори, що визначають собівартість продукції рослинництва і тваринництва. Причини зростання собівартості. Відмінності у співвідношенні статей витрат у різних галузях господарства.

2/Тема № 2. Методика обчислення собівартості

1. Класифікація затрат виробництва, методика обчислення собівартості продукції.
2. Шляхи зниження собівартості с.-г. продукції.

3/Практичне заняття

Визначення і оцінка динаміки і структури собівартості окремих видів продукції.

4/Практичне заняття

Обчислення собівартості основних видів продукції рослинництва

5/Практичне заняття

Обчислення собівартості основних видів продукції тваринництва, обслуговуючих підприємств, промислових виробництв.

6/Тема № 3. Ціноутворення на продукцію

1. Ціна в ринковій економіці, її поняття та функції.
2. Система цін на с.-г. продукцію.
3. Особливості формування світових цін.
4. Диференціація цін.

Паритет цін і механізм його забезпечення в ринковій економіці. Основні напрямки забезпечення паритету цін між промисловістю та сільським господарством. Система державної підтримки цін і доходів сільськогосподарського товаровиробника. Ціни підтримки. Ціновий моніторинг в АПК. Система оподаткування в Україні. Основні види оподаткування юридичних осіб.

7/Практичне заняття

Визначення цін виробника, ціни пропозиції, договірно-розрахункової ціни на продукцію.

8/Тема № 4. Економічні результати та ефективність діяльності підприємства

1. Поняття ефекту і ефективності виробництва. Види ефективності.
2. Показники економічної ефективності с.-г. виробництва.
3. Методика визначення показників економічної ефективності.

Оцінювання позиції підприємства на ринку капіталів. Показники рівня надійності покриття активами цінних паперів підприємства.

Методика визначення ефективності (ефекту) заходів у сільському господарстві.

Основні шляхи підвищення рентабельності продукції: режиму економії, якості, стандартизації та сертифікації продукції.

9/Тема № 5. Рентабельність с.-г. виробництва

1. Рентабельність с.-г. виробництва і методика її визначення.
2. Основні шляхи підвищення рентабельності продукції: режиму економії, якості, стандартизації та сертифікації продукції.

3.Беззбитковість виробництва. Резерви та шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства.

10/Практичне заняття

Визначення показників економічної ефективності та рентабельності підприємства.

11/Практичне заняття

Визначення показників економічної ефективності та рентабельності підприємства.

12/Тема № 6. Інфраструктура сільськогосподарського виробництва (АПК)

1. Інфраструктура в системі АПК.
2. Виробнича інфраструктура.
3. Інфраструктура в сфері заготівель, зберігання і збуту с.-г. продукції.

*Розвиток села. Інфраструктура в сфері матеріально-технічного забезпечення.
Соціальна інфраструктура.*

13/Семінарське заняття

14/Тема № 7. Економіка основних галузей сільського господарства.

- 1.Значення збільшення обсягів виробництва продукції.
- 2.Економіка зернопродуктового підкомплексу АПК.

Ефективність впровадження інтенсивних технологій.

15/Семінарське заняття

16/Семінарське заняття

17/Тема № 8. Економіка виробництва буряка.

- 1.Економіка цукробурякового виробництва.
- 2.Підвищення економічної ефективності цукробурякового виробництва

18/Тема № 9. Економіка виробництва олії

1. Економіка олійного підкомплексу.
- 2.Підвищення економічної ефективності виробництва олії.

Суть, ефективність і соціальне значення поєднання виробництва та переробки продукції на аграрних підприємствах.

19/Семінарське заняття

20/Тема № 10. Економіка виробництва картоплі.

1. Економіка картоплепродуктового виробництва.
- 2.Підвищення економічної ефективності виробництва картоплі.

21/Тема № 11. Економіка виробництва овочів.

1. Економіка овочепродуктового підкомплексу АПК.
- 2.Підвищення економічної ефективності виробництва овочів.

Економіка виробництва плодів, ягід, винограду.

22/Семінарське заняття

23/Тема № 12. Економіка виробництва кормів

1. Кормова база як необхідна умова розвитку тваринництва.
2. Структура кормової бази господарства, фактори її формування.

24/Тема № 13. Шляхи створення міцної кормової бази

1. Джерела кормових ресурсів та їх економічна характеристика.
2. Шляхи створення міцної кормової бази і здешевлення виробництва кормів.

Економічне оцінювання кормових культур, кормів і раціонів.

25/Семінарське заняття**26/Тема № 14. Економіка молочно-продуктового підкомплексу АПК**

1. Розвиток молочного скотарства і молокопереробної галузі.
2. Зміцнення кормової бази, рівня годівлі тварин, упровадження комплексної механізації.
3. Шляхи підвищення економічної ефективності виробництва молока на основі вдосконалення інтеграційних зв'язків у молочно-продуктовому підкомплексі.

Значення скотарства для інших галузей сільського господарства. Збалансованість міжгалузевих і міжгосподарських зв'язків сільськогосподарських та молокопереробних підприємств.

Рівень ефективності виробництва молока за умов різних форм власності та видів господарювання.

27/Тема № 15. Економіка м'ясного підкомплексу АПК

1. Значення і розвиток виробництва м'яса в Україні.
2. Виробництво м'яса за індустріальною технологією.
3. Шляхи підвищення економічної ефективності виробництва м'яса на основі інтенсифікації, зміцнення кормової бази, забезпечення збалансованої годівлі тварин.

Вдосконалення племінної і селекційної роботи.

Використання ресурсного потенціалу в м'ясному підкомплексі АПК (розвиток м'ясного скотарства, свинарства, птахівництва).

28/Тема № 16. Економіка вівчарства

1. Значення і розміщення вівчарства.
2. Використання ресурсного потенціалу.

Підвищення економічної ефективності вівчарства за рахунок збільшення виробництва продукції на основі зростання поголів'я овець і їх вовнової та м'ясної продуктивності.

29/Тема № 17. Тема. Організація відгодівлі та реалізація продукції вівчарства

1. Організація відгодівлі і нагулу овець.
2. Зберігання, переробка та реалізація продукції вівчарства.

30/Семінарське заняття

4. Структура навчальної дисципліни

№	Назви змістових розділів і тем	Усього годин	лекції	практичн і	сам. роб.	інд
1	2	3	4	5	6	7
1.	Вступ. Підприємство як об'єкт господарювання. Структура підприємства та його санація	6	2	2	2	
2.	Земельні ресурси та їх використання. Економічні засади землекористування	8	2	2	4	
3.	Трудові ресурси у сільському господарстві. Трудові ресурси, продуктивність праці. Оплата праці, її форми і системи	14	6	4	4	
4.	Матеріально-технічна база аграрних підприємств. Машинно-тракторний парк	12	4	4	4	
5.	Основні засоби (основний капітал) аграрних підприємств. Нематеріальні активи підприємства	14	4	6	4	
6.	Оборотні засоби (оборотний капітал) аграрних підприємств. Нормування оборотних засобів	8	4	2	2	
7.	Інноваційно-інвестиційна діяльність аграрних підприємств. Інтенсифікація виробництва та НТП.	10	4	4	2	
8.	Розширене відтворення і нагромадження в аграрних підприємствах. Валова та товарна продукція	8	4	2	2	
9.	Спеціалізація, концентрація та інтеграційні процеси в с.-г. виробництві. Зони спеціалізації сільського господарства.	6	4	-	2	
10.	Кооперування та інтеграція в с.-г.	6	2	2	2	
	Разом I семестр	92	36	28	28	
11.	Витрати виробництва і собівартість продукції. Методика обчислення собівартості	14	4	6	4	
12.	Ціноутворення на продукцію.	6	2	2	2	
13.	Економічні результати та ефективність діяльності підприємств. Рентабельність с.-г. виробництва	12	4	4	4	
14.	Інфраструктура с.-г. виробництва (АПК).	6	2	2	2	
15.	Економіка основних галузей с.-г.	10	2	4	4	
16.	Економіка виробництва буряка	6	2	2	2	
17.	Економіка виробництва олії	2	2	-	-	
18.	Економіка виробництва картоплі	6	2	2	2	
19.	Економіка виробництва овочів	2	2	-	-	
20.	Економіка виробництва кормів	6	2	2	2	
21.	Шляхи створення міцної кормової бази	2	2	-	-	
22.	Економіка молочно-продуктового підкомплексу АПК	4	2	-	2	
23.	Економіка м'ясного підкомплексу АПК	4	2	-	2	
24.	Економіка вівчарства	6	2	2	2	
25.	Зберігання та реалізація продукції вівчарства	2	2	-	-	
	Разом II семестр	88	34	26	28	
	Разом:	180	70	54	56	

5. Теми лекційних занять

Назва теми	Кількість годин
1.Вступ. Підприємство як об'єкт господарювання. Структура підприємства та його санація	2
2.Земельні ресурси та їх використання. Економічні засади землекористування	2
3.Трудові ресурси у сільському господарстві.	2
4.Трудові ресурси, продуктивність праці.	2
5.Оплата праці, її форми і системи	2
6.Матеріально-технічна база аграрних підприємств.	2
7.Машинно-тракторний парк	2
8.Основні засоби (основний капітал) аграрних підприємств.	2
9.Нематеріальні активи підприємства	2
10.Оборотні засоби (оборотний капітал) аграрних підприємств.	2
11.Нормування оборотних засобів	2
12.Інноваційно-інвестиційна діяльність аграрних підприємств.	2
13.Інтенсифікація виробництва та НТП.	2
14.Розширене відтворення і нагромадження в аграрних підприємствах.	2
15.Валова та товарна продукція	2
16.Спеціалізація, концентрація та інтеграційні процеси в с.-г. виробництві.	2
17.Зони спеціалізації сільського господарства.	2
18.Кооперування та інтеграція в с.-г.	2
II семестр	-
19.Витрати виробництва і собівартість продукції.	2
20.Методика обчислення собівартості	2
21.Ціноутворення на продукцію.	2
22.Економічні результати та ефективність діяльності підприємств.	2
23.Рентабельність с.-г. виробництва	2
24.Інфраструктура с.-г. виробництва (АПК).	2
25.Економіка основних галузей с.-г.	2
26.Економіка виробництва буряка	2
27.Економіка виробництва олії	2
28.Економіка виробництва картоплі	2
29.Економіка виробництва овочів	2
30.Економіка виробництва кормів	2
31.Шляхи створення міцної кормової бази	2
32.Економіка молочно-продуктового підкомплексу АПК	2
33.Економіка м'ясного підкомплексу АПК	2
34.Економіка вівчарства	2
35.Зберігання та реалізація продукції вівчарства	2
Разом:	70

6. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
------------	-----------------

1.	Вступ Підприємство як об'єкт господарювання (Семінарське заняття)	2
2.	Земельні ресурси та їх використання	2
3.	Використання трудових ресурсів	2
4.	Продуктивність праці та її оплата	2
5.	Використання енергетичних ресурсів	2
6.	Рівень механізації виробничих процесів підприємства	2
7.	Забезпеченість основними засобами аграрних підприємств	2
8.	Ефективність використання основних засобів	2
9.	Окупність капітальних інвестицій	2
10.	Використання оборотних засобів	2
11.	Рівень та економічна ефективність інтенсифікації	2
12.	Ефективність нововведень	2
13.	Товарність сільськогосподарської продукції	2
14.	Кооперування та інтеграція в с.-г.	2
Разом I семестр		28
15.	Динаміка і структура собівартості продукції	2
16.	Собівартість основних видів продукції рослинництва	2
17.	Собівартість основних видів продукції тваринництва	2
18.	Ціноутворення на продукцію	2
19.	Економічні результати та ефективність діяльності підприємств	2
20.	Рентабельність підприємства	2
21.	Інфраструктура с-г виробництва (АПК) (Семінарське заняття)	2
22.	Економіка основних галузей с-г(Семінарське заняття)	2
23.	Економіка зернопродуктового підкомплексу АПК	2
24.	(Семінарське заняття)	
25.	Економіка виробництва буряка (Семінарське заняття)	2
26.	Економіка виробництва картоплі (Семінарське заняття)	2
27.	Економіка виробництва кормів(Семінарське заняття)	2
28.	Економіка вівчарства(Семінарське заняття)	2
Разом II семестр		26
Всього:		54

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		

8. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин

1. Вступ. Підприємство як об'єкт господарювання. Структура підприємства та його санація	2
2. Земельні ресурси та їх використання. Економічні засади землекористування	4
3. Трудові ресурси у сільському господарстві. Трудові ресурси, продуктивність праці. Оплата праці, її форми і системи	4
4. Матеріально-технічна база аграрних підприємств. Машинно-тракторний парк	4
5. Основні засоби (основний капітал) аграрних підприємств. Нематеріальні активи підприємства	4
6. Оборотні засоби (оборотний капітал) аграрних підприємств. Нормування оборотних засобів	2
7. Інноваційно-інвестиційна діяльність аграрних підприємств. Інтенсифікація виробництва та НТП.	2
8. Розширене відтворення і нагромадження в аграрних підприємствах. Валова та товарна продукція	2
9. Спеціалізація, концентрація та інтеграційні процеси в с.-г. виробництві. Зони спеціалізації сільського господарства.	2
10. Кооперування та інтеграція в с.-г.	2
Разом I семестр	28
1. Витрати виробництва і собівартість продукції. Методика обчислення собівартості	4
2. Ціноутворення на продукцію.	2
3. Економічні результати та ефективність діяльності підприємств. Рентабельність с.-г. виробництва	4
4. Інфраструктура с.-г. виробництва (АПК).	2
5. Економіка основних галузей с.-г.	4
6. Економіка виробництва буряка	2
7. Економіка виробництва картоплі	2
8. Економіка виробництва кормів	2
9. Економіка молочно-продуктового підкомплексу АПК	2
10. Економіка м'ясного підкомплексу АПК	2
11. Економіка вівчарства	2
Разом II семестр	28
Всього:	56

9. Індивідуальні завдання

Написання рефератів; складання кросвордів, тестів; створення презентацій; виготовлення плакатів.

10. Методи навчання

Під час викладання лекційного матеріалу: лекція, повідомлення та засвоєння нових знань, розповідь, бесіда, проблемний виклад; зображення схем на дошці і на плакатах; демонстрація відеофрагментів, мультимедійний супровід лекційного матеріалу.

Під час проведення практичних занять: пояснення, робота біля дошки, розв'язування задач, робота з індивідуальними завданнями, робота з нормативними довідниками, демонстрування.

Під час проведення семінарського заняття: доповідь, бесіда, диспут, рецензування та обговорення рефератів, «мозковий штурм».

11. Методи контролю

Оцінка знань, умінь та навичок здобувачів освіти проводиться по всіх складових видах занять, що передбачені програмою навчальної дисципліни «Економіка підприємства».

Лекція: тестування, вибіркове усне опитування перед початком занять, фронтальне опитування (5-10 хв.), фронтальна перевірка домашнього завдання, письмове опитування (розв'язування індивідуальних завдань), письмова контрольна робота.

Практичне заняття: письмове опитування, комбіноване опитування, усне опитування, тестування, взаємоконтроль, співбесіда.

Семінарське заняття: усне опитування, взаємоконтроль, рецензування та обговорення рефератів.

Самостійна робота: перевірка конспектів лекцій (тези), перевірка рефератів за запропонованими викладачем питаннями нового матеріалу, індивідуальна співбесіда, проведення навчальних конкурсів.

Поточний контроль знань здобувачів освіти з навчальної дисципліни проводиться в письмовій та усній формі. Контрольні завдання за темами містять теоретичні питання, тестові завдання та практичні завдання.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів; усних відповідей, тестування;
- з практичних занять – за допомогою перевірки виконаних завдань;
- за індивідуальним завданням – за допомогою перевірки завдання чи захисту письмової роботи.

Підсумковий контроль знань відбувається у вигляді комплексної контрольної роботи (ККР).

Поточний контроль здійснюється у формі оцінювання виступів на семінарських заняттях, рефератів та есе. Проводиться опитування у формі самостійної роботи, тестових завдань.

Підсумкова форма контролю – залік.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Критерії оцінювання знань, вмінь здобувачів освіти з предметів загальноосвітньої підготовки за 12-бальною шкалою :

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
I. Початковий	1	Здобувач освіти розрізняє об'єкти вивчення.
	2	Здобувач освіти відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.
	3	Здобувач освіти відтворює частину навчального матеріалу з допомогою викладача виконує елементарні завдання.
II. Середній	4	Здобувач освіти з допомогою викладача відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію.
	5	Здобувач освіти відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило.
	6	Здобувач освіти виявляє знання й розуміння

		основних положень навчального матеріалу. Відповідь його (її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосувати знання при виконанні завдань за зразком.
III. Достатній	7	Здобувач освіти правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
	8	Знання здобувача освіти є достатнім, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати зв'язки між фактами, робити висновки, контролювати власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності.
	9	Здобувач освіти добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
IV. Високий	10	Здобувач освіти має повні, глибокі знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки та узагальнення.
	11	Здобувач освіти має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
	12	Здобувач освіти має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації та приймати рішення.

З дисциплін загальноосвітньої підготовки, які є профільними та спеціальними курсами та виходять за рамки Державного стандарту загальноосвітньої підготовки, зараховуються в результатах навчання за

освітньо-професійною програмою фахового молодшого бакалавра, обсяги яких визначаються у кредитах ЄКТС й зараховуються в дисциплінах навчального плану підготовки за освітньо-професійним ступенем фахового молодшого бакалавра після завершення вивчення предмету за 12-бальною шкалою переводяться в 4-бальну шкалу.

Відповідність оцінок за 12-бальною шкалою оцінкам за 4-бальною шкалою

Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за 12-бальною шкалою
Відмінно	10-12
Добре	7-9
Задовільно	4-6
Незадовільно	1-3

Знання, вміння здобувачів з циклу загальної, професійної та практичної підготовки оцінюються за чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», а в журналах академічних груп виставляється кількісна оцінка «5», «4», «3», «2».

13. Методичне забезпечення

- при викладенні нового матеріалу – лекції, презентації, аудіо/відео- матеріали;
- для контролю знань, вмінь здобувачів освіти – тести та практичні завдання з дисципліни;
- для індивідуальної роботи – робочі зошити для практичних завдань, рекомендації щодо вивчення питань самостійної роботи здобувачів освіти;
- Навчальна типова програма дисципліни;
- Робоча навчальна програма дисципліни;
- Навчально-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо;
- Повні конспекти лекцій з дисципліни;
- Комплекс контрольних робіт (ККР) для визначення залишкових знань з дисципліни, завдань для обов'язкових контрольних робіт;
- Інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних занять;
- Тести, контрольні завдання до семінарських, практичних занять;
- Питання до залікових питань (розглянуті та схвалені на засіданнях ЦК);
- Методичні рекомендації, розробки викладача;
- Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу здобувачів освіти;
- Інші матеріали.

14. Рекомендована література

Основна література

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Міністерства аграрної політики та продовольства України : Закон України від 28.12.2014 р. № 77.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція): Закон України від 12.02.15 № 191.

3. Про ціни і ціноутворення : Закон України від 21.06.12 № 5007.
4. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року : Закон України від 18.10.2005 р. №2982-IV із змінами та доповненнями.
6. Про фермерське господарство : Закон України від 19.06.03 № 973.
7. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.91 № 1576 зі змінами та доповненнями.
8. Земельний кодекс України : від 29.06.10 №2367.
9. Про оплату праці : Закон України від 24.03.95 №108.
10. Про оренду землі : Закон України від 06.10.98 № 161.
11. Про особисте селянське господарство : Закон України від 15.05.03 №742.
12. Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектору економіки : Указ Президента України від 03.12.99. №1529
13. Про заходи щодо забезпечення формування аграрного ринку : Указ Президента України від 06.06.2000 р. № 767.
14. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств : Наказ Мінагрополітики від 18 травня 2018 року №132 зі змінами і доповненнями.
16. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств. – Київ : КНЕУ, 2019. – 624 с.
17. Батіг А.І. та ін. Планування та організація діяльності аграрного підприємства. / За ред. А.І.Батіг. – Київ : Аграрна освіта, 2018. – 425 с.
18. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2013, №18, №19–20, №21–22, ст. 144 (Нова редакція від 09.06.2013).
19. Економіка підприємства / П.П. Руснак, В.Г. Андрійчук, А.А. Ільєнко та ін.; За ред. П.П. Руснака. – Біла Церква, 2018.
20. Економіка підприємства : підручник /За заг. ред. С.Ф. Покропивного. – Вид. 2-ге, перероб та доп. – Київ : КНЕУ, 2017.
21. Економіка сільського господарства : навч. посіб. / В.К.Збарський, В.І. Ма-цибора, А.А. Чалий, та ін.; За ред. В.К. Збарського і В.І. Мацибори. – Київ : Каравела, 2019. – 264 с.
22. Економіка сільського господарства / П.П. Руснак, В.В. Жебка, М.М. Рудий, А.А. Чалий; За ред. П.П. Руснака. – Київ : Урожай, 2020.
23. Шваб Л.І. Економіка підприємства : навч. посіб. – 2-ге вид. – Київ : Каравела, 2018. – 584 с.
24. Царенко О.М., Руденко В.П. Управління якістю агропромислової продукції: навч. посіб. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2019. – 431 с.

Додаткова література

1. Бойчик І.М., Харів П.С., Піча Ю.В. Економіка підприємства. – Київ : Каравела, 2020. – 298 с.
2. Державне регулювання економіки : навч. посіб. / С.Ф. Чигинов, А.Є. Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін. – Київ : КНЕУ, 2019. – 316 с.
3. Гринчуцький В.Г. Економіка підприємства : навчальний посібник – Київ : ЦУЛ, 2018. – 304 с.
4. Економіка підприємства : навч. посіб. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. – Київ : ЦУЛ, 2017 – 488 с.
5. Економіка підприємства : навч. посіб. / О.В. Березін, Л.М. Березіна, Н.В. Бутенко. – Київ : Знання, 2019. – 390 с.
6. Економіка підприємства : підручник / За ред. А.В. Шегди. – Київ : Знання 2020. – 614с.
7. Рижмань Д.І., Криворучко І.М., Вінничук Г.Я. Економіка підприємства : навч. посіб. – Київ : Аграрна освіта, 2019. – 513 с.

8. Ціни, витрати, прибутки агровиробництва та інфраструктура продовольчих ринків України / За ред. акад. О.М. Шпичака. – Київ : ІАЕ УААН, 2021.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>
2. Кабінет міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
3. Міністерство економіки України <http://www.me.gov.ua>
4. Законодавство України <http://www.zakon.rada.gov.ua>